

Interreg
South Baltic

Co-funded by
the European Union

**D-EFFECT - LEKCJE DEMOKRACJI SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO,
wprowadzanie perspektywy młodzieży do procesu tworzenia polityki
na wszystkich poziomach w zgodzie ze Strategią Młodzieży 2022-2027**

5.

Żywe lekcje demokracji

nauka demokracji w praktyce

PIGUŁKA WIEDZY

Lekcje demokracji na żywo realizowane w ramach projektu D-effect pozwalają młodzieży doświadczyć, jak wygląda demokracja w praktyce. Ich częścią są spotkania i rozmowy z dorosłymi, którzy pełnią aktywną rolę w procesach demokratycznych. Są przestrzeniami gdzie młodzież w praktyce może przyjrzeć się, jak działają państwa demokratyczne.

Lekcje demokracji na żywo mogą odbywać się na poziomie:

Lokalnym

Spotkania w miejscach, gdzie zapadają decyzje najbliższe obywateli – instytucje lokalnego samorządu. Mogą to być spotkania z przedstawicielami władz lokalnych i osobami pełniącymi funkcje publiczne, np. burmistrzami, wójtami, radnymi, urzędnikami samorządowymi lub przedstawicielami lokalnych instytucji publicznych.

Krajowym

Spotkania w miejscach, gdzie podejmowane są decyzje dotyczące całego państwa – instytucje krajowe i organy władzy publicznej. Mogą to być spotkania z osobami zaangażowanymi w procesy demokratyczne na poziomie krajowym, np. parlamentarzystami, przedstawicielami ministerstw, urzędów centralnych, instytucji publicznych, rzecznikami praw obywatelskich lub osobami pracującymi przy tworzeniu prawa i polityk publicznych.

Międzynarodowym

Spotkania w miejscach, gdzie demokracja łączy się ze współpracą między państwami, organizacjami i społecznościami – instytucje międzynarodowe, europejskie lub organizacje działające ponad granicami. Mogą to być spotkania z przedstawicielami instytucji Unii Europejskiej, organizacji międzynarodowych, ambasad, organizacji pozarządowych, partnerów zagranicznych lub osobami zaangażowanymi we współpracę międzynarodową.

O czym warto pamiętać, organizując lekcję demokracji na żywo?

Stwórz przestrzeń do zadawania pytań i rozmowy z dorosłymi politykami. - Warto spotkać się wcześniej z zaangażowanymi dorosłymi, wprowadzić ich w projekt i porozmawiać o tym jak wyobrażają sobie przebieg tego spotkania. Uprzedź wcześniej młodzież z kim się spotykają, jaka jest jego rola i zachęć do zadawania pytań.

Staraj się pokazać różne podejścia do demokracji. - Zapraszaj polityków reprezentujących różne ugrupowania i poglądy. Staraj się pokazać demokrację tak jak wygląda w praktyce, a nie tak jakbyśmy sobie tego życzyli.

Miej otwartość na różny poziom wiedzy wśród młodzieży. - Młodzież nie jest jednolitą grupą. Podczas spotkań zadbaj o wyjaśnianie podstawowych pojęć oraz słów. Używaj prostego języka i zachęcaj do tego zaangażowanych dorosłych.

Przykłady zrealizowanych lekcji demokracji na żywo u polskiego partnera:

Wizyta studyjna w Warszawie – jednodniowy wyjazd obejmujący wizytę w Sejmie RP i spotkanie z posłami dotyczące funkcjonowania demokracji i pracy parlamentu, wizytę w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Wizyta studyjna w Brukseli – dwudniowy wyjazd podczas którego uczestnicy poznali funkcjonowanie Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej, spotkali się z europosłami i polskim komisarzem, odwiedzili Parlamentarium oraz Dom Polski Wschodniej. Ważnym elementem wizyty była wymiana doświadczeń i integracja z młodzieżą z krajów partnerskich projektu.

ŻYWE LEKCJE DEMOKRACJI

DOŚWIADCZ. ROZMAWIAJ. DZIAŁAJ.

DIALOG

WSPÓŁPRACA

ZAANGAŻOWANIE

DEMOKRACJA
W PRAKTYCE

SPOTKANIA NA TRZECH POZIOMACH

1

LOKALNYM

WŁADZE
LOKALNE

SAMORZĄD
INSTYTUCJE
LOKALNE

DECYZJE
BLISKO
OBYWATELI

2

KRAJOWYM

PARLAMENT
RZĄD

INSTYTUCJE
KRAJOWE

PRAWO
I POLITYKI

RZECZNIKI
EKSPERCI

3

MIĘDZYNARODOWYM

INSTYTUCJE
EUROPEJSKIE

ORGANIZACJE
MIĘDZYNARODOWE

NGO I PARTNERZY
ZAGRANICZNI

WSPÓŁPRACA
PONAD
GRANICAMI

O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ?

STWÓRZ PRZESTRZEŃ
DO PYTAŃ I ROZMOWY

POKAZUJ RÓŻNE
PODEJŚCIA
DO DEMOKRACJI

BĄDŹ OTWARTY
NA RÓŻNY POZIOM
WIEDZY

BUDUJ ZAUFANIE
I RELACJE

PRZYKŁADY ZREALIZOWANYCH LEKCJI NA ŻYWO

WIZYTA STUDYJNA W WARSZAWIE

SEJM RP
I SPOTKANIE
Z POSŁAMI

MINISTERSTWO
NAUKI I SZKOŁNICTWA
WYŻSZEGO

ORGANIZACJE
POZARZĄDOWE

ROZMOWY
O DEMOKRACJI
W PRAKTYCE

WIZYTA STUDYJNA W BRUKSELI

PARLAMENT
EUROPEJSKI

KOMISJA
EUROPEJSKA

SPOTKANIA
Z EUROPOSŁAMI
I KOMISARZEM

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ
I INTEGRACJA
Z MŁODZIEŻĄ

Interreg Co-funded by
the European Union
South Baltic

DEffect

 CENTRUM SPOTKAŃ
EUROPEJSKICH
ŚWIATOWID W ELBLĄGU

 mediadizajn

Projekt D-Effect współfinansowany z Programu Interreg Południowy Bałtyk 2021–2027; nr STHB.02.02-IP.01-0001/23

Za treść niniejszej publikacji wyłączną odpowiedzialność ponoszą jej autorzy.
Treść publikacji w żadnym wypadku nie może być utożsamiana ze stanowiskiem Unii Europejskiej,
Instytucji Zarządzającej ani Wspólnego Sekretariatu Programu Interreg Południowy Bałtyk 2021–2027.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY